

NOTTATT

25 APR 2012

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige samferdselsdepartement
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

*Deres referanse**Vår referanse*
2012/00968-6 008*Dato*
20.04.2012

Høringssvar – kostnadsdelingsmodeller for datalagringsdirektivet

Vi viser til Samferdselsdepartementets høringsbrev av 21. mars 2012.

Rapporten fra Kostnadsdelingsutvalget inneholder en oversikt basert på EUs evalueringsrapport som viser myndighetenes godtgjørelse av kostnader knyttet til datalagring for de land som har implementert datalagringsdirektivet (rapporten side 15). Vi har merket oss at oversikten viser at i flertallet av landene, 14 land, gir myndighetene ingen godtgjørelse. I fire land dekker myndighetene kun uthentingskostnader, og i to land dekker de driftskostnaden (henholdsvis merkostnadene av driftskostnadene og driftkostnadene for de seks største operatørene). Det er kun to land hvor myndighetene dekker både drifts- og investeringskostnadene til tilbyder.

Prinsipalt – Modell A

Det er ikke tvilsomt at kostnader i forbindelse med oppfyllelse av offentligrettslige pålegg i utgangspunktet må dekkes av den pålegget retter seg mot. Det finnes i dag en rekke virksomheter som er pålagt samfunnsplikter som en forutsetning for å kunne drive næring, eksempelvis innberetninger av skatt og regnskap, ulike miljøtiltak og tiltak mot forurensningsskader m.v.

Kostnadene ved implementering av datalagringsdirektivet i norsk rett vil måtte fordeles på en større eller mindre del av allmennheten, uansett hvilken modell man velger. Skal tilbyderen bære kostnadene, må disse fordeles på ekombrukerne/abonentene. Er det staten som skal betale kostnadene, er det i siste instans skattebetalerne som må dekke utgiftene. Utvalgets rapport (side 9-10) inneholder en oversikt over antall abonnement innfor fire tjenestekategorier. Antall abonnement er høyere enn antall skattebetalere og antall innbyggere i Norge.

Det er mange eksempler på at myndighetene pålegger næringslivet plikter som medfører store utgifter hvor formålet er å forebygge eller oppklare kriminalitet. Hvitvaskingsregelverket pålegger banker, finansinstitusjoner, advokater, eiendomsmeglere og forhandlere av verdifulle gjenstander plikt til å rapportere om mistenkelige transaksjoner. For bankene innebærer pliktene pålegg om å anskaffe avansert IKT-utstyr og programvare for overvåking av transaksjoner, ansettelse eller oppnevning av egen hvitvaskingsansvarlig,

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

gjennomføring av kundekontroll med mer. Bankene selv anslår at dette medfører kostnader på flere hundre millioner kroner. Også de mindre bankene pålegges de samme kostnadene. Valutaregistret er et annet eksempel. Bankene er pålagt å rapportere grensekryssende transaksjoner ut og inn av Norge. Kostnadene ble i 2004 anslått til mellom 58 og 75 millioner.

Konkurrans hensynet i markedet har vært nevnt som argument for at staten skal dekke hele eller deler av tilbyderens kostnader. Her bør det bemerkes at konkurrans hensynet må anses som et prinsipp om å skape like konkurransevilkår, og har neppe til hensikt å holde tilbydere i markedet ved kunstig understøttelse eller til å stimulere til etablering av nye tilbydere.

Et viktig argument for at ekomtilbyderne selv bør bære kostnadene knyttet til Datalagringsdirektivet, ligger imidlertid på et helt annet plan. En ordning som innebærer at selskapene skal velge teknisk løsning og drifte disse, mens noen andre (det offentlige/politiet) skal bære kostnadene (modell F), fjerner ethvert initiativ for ekomtilbyderne til å søke de mest effektive løsningene. Politiet kan ikke velge hvem man vil hente trafikkdata fra. De må hentes hos den teletilbyderen som narkotikaforbryteren, voldsforbryteren eller menneskehandleren har benyttet seg av. Ved modell F har ikke de ulike ekomtilbyderne et eneste initiativ til å effektivisere driften og redusere kostnadene. Resultatet for samfunnet blir langt dyrere løsninger enn nødvendig.

Statens oppgave bør være å regulere virksomheten, sette krav til personvern og sikkerhet og gi nødvendige pålegg til aktørene. Ekomtilbyderne må ha initiativ til å velge de mest kostnadseffektive løsningene, forutsatt at disse tilfredsstiller myndighetenes krav. Politidirektoratet vil på denne bakgrunn fraråde en løsning som innebærer at noen andre enn selskapene selv skal bære kostnadene forbundet med Datalagringsdirektivet. Politidirektoratet anbefaler derfor at man velger modell A.

Subsidiært – Modell E

Ved implementering av datalagringsdirektivet i norsk rett, er det foreslått omfattende sikkerhetstiltak av personvern hensyn i tillegg til kostnader som vil påløpe i forbindelse med lagringen. Det har på den bakgrunn vært fremsatt argumentert om at det bør gjøres et unntak fra prinsippet om at den private selv må dekke alle kostnadene forbundet med pålegget. Kostnadsdekning kan i så fall skje enten ved at det over statsbudsjettet gis et engangstilskudd som dekker en andel av tilbyders kostnader, eller ved ulike fordelingsmodeller hvor staten betaler en andel av tilbyderens kostnader. En eventuell kostnadsdekning medfører imidlertid ikke at lagringsplikten ses på som en ordinær tjeneste staten kjøper fra tilbyder. Selv om staten skulle velge å refundere en andel av kostnadene, må utgangspunktet fremdeles være at dette er tilbyders kostnader.

Dersom man skal velge en modell som fordeler kostnadene mellom tilbyder og staten, mener Politidirektoratet at modell E vil være den mest samfunnseffektive. Modell E har den fordel at man unngår diskusjoner om skillet mellom investerings- og driftskostnader noe som er et problem med dagens ordning. Man unngår dermed problemstillingen med at tilbyder kan velge en løsning som minimere kostnadstypen han selv skal dekke på bekostning av den kostnaden som staten skal dekke. En eventuell refusjon av en andel av tilbyders kostnader bør imidlertid baseres på sjablonger for å redusere de administrative kostnadene. Siden det er tilbyder som velger teknisk løsning, kan man ved bruk av sjablong

anta at de faktiske kostnadene vil minimaliseres siden tilbyder vil ha enda sterkere intensiver til en mest mulig kostnadseffektiv løsning.

Når det gjelder spørsmålet om politiet skal betale for uthenting av data, vil vi påpeke at det følger av proposisjonen om gjennomføring av Datalagringsdirektivet at når retten har avgitt kjennelse om at lovens vilkår er tilstede for uthenting, bør ikke eventuelle kostnader forbundet med uthenting være en avveiningsfaktor når ansvarlig etterforsker skal beslutte om det skal innhentes data, Prop. 49 L (2010-2011) side 128. I høringsuttalelsene gjengitt i proposisjonen ble det påpekt at det i dag er store utgifter knyttet til uthenting av trafikkdata og disse utgiftene gjør betydelige innhugg i driftsbudsjettene til det enkelte politidistrikt (Prop. 49 L (2010 – 2011) side 127 -128). Politidirektoratet mener derfor at politiet bør kunne innhente trafikkdata vederlagsfritt fra tilbyderne.

Modell A medfører at politiet kan hente ut data kostnadsfritt. Dette underbygger formålet med datalagringen i den forstand at budsjettmessige begrensninger ikke er til hinder for at politiet kan hente ut data som de ellers ville hatt bruk for i etterforskningen. Dette gjelder i utgangspunktet også modell E, da denne modellen ikke opererer direkte med uthentingskostnader, men dette eventuelt kan skje ved internfakturering i staten.

Dersom det besluttes at politiet skal betale for uthenting av data, bør dette skje ved standardpriser fastsatt av myndighetene. Dette for å unngå betydelige administrasjonskostnader i forbindelse med avtaleforhandlinger om pris med de enkelte tilbyderne. Pris per uthenting bør settes så lav at ikke budsjettmessige begrensninger medfører at politiet unnlater å hente ut data de har behov for i etterforskningen. Dette ville i tilfelle være i strid med formålet med direktivet.

Med hilsen

Christian B. Pettersen
avdelingsdirektør

Kristine Langkaas
seksjonssjef

Saksbehandler:
Bente Storruste
Tlf: 23 36 42 23